

Veřejná správa

Veřejná správa (VS)

- VS je správa veřejných záležitostí uskutečňovaných jako **projev výkonné moci** ve státě.
- VS je **správou ve veřejném zájmu** a subjekty, které ji vykonávají, ji realizují jako **právem uloženou povinnost**.
- Úkolem VS je zajištění její **legality na všech jejích stupních**.

Orgány VS

- Orgány VS plní **výkonné funkce**, které se projevují především jako **rozhodnutí**.
- **Činnost** orgánů VS je zakotvena v **Ústavě** a v navazujících právních normách.

Členění VS

- VS dělíme na **výkon státní správy** a **výkon samosprávy**.
- Státní správa a samospráva vykonává činnost:

Podzákonnou

Výkonnou

Nařizovací

Státní správa

Vykonávána prostřednictvím **státních** orgánů:

- Vlády
- Ministerstev a ost. ústředních správních orgánů
- Odborných územních správních úřadů
- Veřejných sborů

Prostřednictvím **samosprávných** orgánů formou **přenesené působnosti**.

Další dělení státní správy

- Odborná – např. finanční úřady
- Všeobecná – to, co je vykonáváno formou přenesené působnosti

Veřejné sbory

uskutečňují výkon státní správy především ve věcech správního dozoru

- ozbrojené - Policie ČR, Celní správa ČR a Vězeňská služba ČR
- neozbrojené – Hasičský záchranný sbor ČR

Funkce veřejné správy

- **mocenská**
- **ochranná**
- **organizační**
- **regulační funkce**
- **funkce služeb veřejnosti**

Mocenská funkce

- Nejvýznamnější
- Schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů
- Rozhodnutí z moci veřejné není závislé na vůli subjektu, o kterém je rozhodováno
- Prvotním nositelem veřejné moci je vždy stát, který však může některé činnosti delegovat na jiné orgány

Ochranná funkce

úkolem veřejné správy je zajistit

- veřejný pořádek a bezpečnost (vnitřní ochrana)
- a ochránit stát před hrozbami zvenčí (vnější ochrana)

Organizační funkce

veřejná správa

- organizuje státní záležitosti (členění státu na menší územní celky – regiony, kraje, okresy, obce)
- vytváří organizační struktury dle obsahu činností (např. správa obrany státu, správa soudů, správa katastrů)
- organizuje zdravotní a vzdělávací služby a služby sociálního zabezpečení

Regulační funkce

- vytváření takového systému řízení, společnosti, který se zakládá na politickém pluralismu, vzájemné komunikaci, solidaritě a toleranci a umožňuje trvalá nebo dočasná sdružení občanů a jejich shromažďování

Funkce služeb veřejnosti

- Sociální
- Finanční
- Pečovatelské
- Hospodářské...

Princip subsidiarity

- Subsidiarita předpokládá, že stát více zpřístupní služby veřejnosti tím, že jejich výkon bude delegovat na co nejnižší orgány státní správy a samosprávy, ale pouze tam, kde je to technicky, personálně a kvalitativně možné.

Samostatná působnost

- Subjekt hospodaří a nakládá se svým majetkem samostatně a taktéž samostatně rozhoduje o svých záležitostech – je samosprávný
- Stát smí do samostatné působnosti zasahovat jen výjimečně, a to jen způsobem, který je stanoven zákonem
- Rozhodovací pravomoc ve věcech samostatné působnosti náleží zastupitelstvu samosprávného orgánu

Přenesená působnost

- Znamená plnění úkolů státní správy, které byly státem svěřeny samosprávným orgánům (krajům, obcím) a pro jejichž výkon je poskytován příspěvek ze státního rozpočtu
- Nejtypičtějším příkladem je územní nebo stavební řízení a jiná správní řízení v ochraně přírody a krajiny.

Samospráva

1. Územní:

- Obce
- Kraje
- hl.město Praha

2. Profesní, zájmová

Profesní, zájmová samospráva

Profesní komory

- Právnícké osoby, nejsou podřízeny státním orgánům
- Sdružují příslušníky regulovaných povolání
- Členství: povinné, pouze fyzické osoby, členem se stává každý po splnění podmínek daných zákonem
- Komory s nepovinným členstvím – **hospodářské komory**

Profesní komory

V Brně:

Exekutorská komora

Komora daňových poradců

Komora patentových zástupců

Komora veterinárních lékařů

V Olomouci:

Lékařská komora

Profesní komory - pokračování

V Praze:

Advokátní komora

Komora architektů

Komora auditorů

Komora autorizovaných inženýrů a techniků
činných ve výstavbě

Notářská komora složená z krajských notářských
komor

Lékárnická komora

Stomatologická komora

Územní samospráva

- Obce a města
- Statutární města
- Hl. město Praha
- Kraje

Obec

- Územní společenství občanů
- Občanem obce je ten, kdo je v ní hlášen k trvalému pobytu
- Celé území ČR je rozděleno mezi obce
- Ekonomická samostatnost
- Obec má právo na samosprávu
- Právnícká osoba – veřejnoprávní korporace, jejím hlavním úkolem je **realizace veřejných zájmů**

Správa obce

- Zastupitelstvo
- Rada
- Starosta/ primátor
- Obecní/ městský úřad/magistrát

Zastupitelstvo

- Voleno v obecných, rovných, přímých a tajných volbách
- Samosprávný, **nejvyšší orgán** obce
- **Volí** ze svého středu **starostu, zástupce starosty a radu** obce
- Vydává **usnesení** o záležitostech obce nadpoloviční většinou všech členů
- Jednání jsou min. 4 krát ročně, jsou **veřejná**

Usnesení zastupitelstva

Zastupitelstvo zejména schvaluje:

- **Rozpočet** a vyúčtování hospodaření obce
- Obecně závazné **vyhlášky**
- Program **rozvoje** obce
- Zřizování (rušení) **příspěvkových organizací**
- Zřizování (rušení) **obecní policie**
- Vyhlášení místního **referenda**
- Členství obce ve svazcích obcí
- Účast v obchodních společnostech

Rada

- Volena zastupitelstvem
- V obci od 15ti členů zastupitelstva
- **Výkonný orgán** obce
- Složení: starosta, zástupci starosty, ostatní členové rady
- Jednání rady jsou **neveřejná**

Kompetence rady

- Zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu
- Uzavírá nájemní smlouvy
- Vykonává funkci valné hromady, kde je obec jediným akcionářem
- Připravuje návrhy pro zastupitelstvo
- Rozhoduje ve věcech jí svěřených usnesením zastupitelstva
- Rozhoduje o personalistice

Starosta

- Zastupuje obec navenek
- Svolává a řídí schůze rady a zastupitelstva
- Zodpovídá za svoji činnost zastupitelstvu
- Může pozastavit výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávný

Obecní úřad

- Zabezpečuje administrativní a odbornou **podporu samosprávě**
- Zabezpečuje výkon **státní správy v přenesené působnosti**
- V čele stojí **starosta**
- ve větších obcích/městech, kde se úřad dělí na odbory, stojí v čele **tajemník úřadu**

Obecní úřady

- Magistrát hl.města Prahy
- Magistráty statutárních měst
- Městské úřady
- Obecní úřady
- Úřady městských obvodů a městských částí

Statutární města

- Územní členění dané statutem
- V čele stojí primátor
- Brno, Ostrava, Plzeň, České Budějovice, Havířov, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Kladno, Liberec, Most, Olomouc, Opava, Pardubice, Ústí nad Labem, Zlín

Statutární města

- Vykonávají přenesenou působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům s rozšířenou působností
- Mohou tuto přenesenou působnost statutem určit na městský obvod (městskou část)
- Rozhodnutí městských obvodů či částí přezkoumává magistrát

Městské obvody, městské části

Mohou mít statutem svěřeno zejména:

- Schvalování programu rozvoje
- Schvalování rozpočtu
- Správu svěřeného majetku
- Výkon přenesené působnosti

Podle rozsahu přenesené působnosti

- Obce (obce 1. stupně)
- Obce s pověřeným osobním úřadem (obce 2. stupně)
- Obce s rozšířenou působností (obce 3. stupně – větší města)

Obce I. a II. stupně

- Obec I. Stupně – každá obec
- Obec II. Stupně – zpravidla matriční a stavební úřad (většinou jsou to města)

Obce III. stupně

- Mezičlánek mezi obcemi a krajskými úřady
- Slouží pro více obcí tzv. správní obvod
- Zejména tyto agendy přenesené působnosti:

evidence obyvatel

„občanky“, pasy, řidičské průkazy

sociální péče

evidence vozidel

Hospodaření obcí

- Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku
- Záměr prodeje, pronájmu, darování či směny majetku musí být zveřejněn nejméně 15 dnů předem
- Obec musí zajistit přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok na své náklady – zpravidla auditorem

Příjmy obce

- Daňové výnosy
 - Podíl z celostátního hrubého výnosu
 - Daň z nemovitosti v 100% výši
- Poplatky (psi, komunální odpad...)
- Vlastní příjmy (pronájmy, prodeje,..)

Rozpočet obce

- Vychází z platného státního rozpočtu a vlastního rozpočtového výhledu
- Návrh rozpočtu musí být vyvěšen 15 dnů před schvalováním
- Pokud není rozpočet obce schválen před 1. lednem rozpočtového roku, stanoví zastupitelstvo obce rozpočtové provizorium až do doby schválení rozpočtu

Rozpočet pokračování

- Změny rozpočtu po jeho schválení – **rozpočtová opatření**
- Důvody:
 1. Organizační změny
 2. Metodické změny
 3. Věcné změny

Reforma veřejné správy

- Od počátku roku 1990 – snaha oddělit výkon státní správy a samosprávy
- Okresní úřady
- 1997 – zákon o vytvoření územních samosprávných celků - **I. Fáze reformy**
- **II. Fáze** – zánik okresních úřadů v roce 2003
- 2012 – novela zákona o rozpočtovém určení daní

Jednotky NUTS

- NUTS I. – celá ČR
- NUTS II. – **8 regionů soudržnosti**: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava, Ostravsko
- NUTS III. – **VÚCS**
- NUTS IV. – 77 bývalých okresů
- NUTS V. – obce